

Това е мярка, с която се дефинира живата реч, и е използвана от редица изследователи както при овладяване на първия (родния) език, така и при овладяване на втория език.

Втората единица, която използваме, е *ред на говорене* в разговора (в нашия случай интервюто, което се ограничава от речта на другия участник). Като *реплика* отчитаме и дългите паузи на информантите, които следват след въпрос на интервюиращия. Те функционират *като празен ред на говорене* и предизвикват нов въпрос (*ред на говорене*) от интервюиращия.

Третата единица е *думата*. Разбира се, трудно е да се дефинира дума без някаква вътрешна детерминация (Браун и Милер, 1991). Отчитаме като дума всяка лингвистична единица между две шпации. Местата, при които децата са казали нещо като *aaa*, *mmm*, се отчитат като паузи.

Завършвайки, отчитаме и броя на мълчаливите паузи и тези, по времето на които децата са произнесли някакъв звук, а също така и повторението, когато една дума се каже два и повече пъти в изречението.

На основата на понятията *ред на говоренето* и *изказана мисъл*, дума, пауза и повторение определяме критерии, с помощта на които отчитаме комуникативната компетентност както на децата, за които българският език е роден, така и за децата роми или турци, за които той е втори.

3. ИЗСЛЕДВАНЕ НА КОМУНИКАТИВНАТА КОМПЕТЕНТНОСТ (КК)

Целта на изследването е да се анализират аспектите на комуникативната компетентност на децата роми в България, постъпващи в 1. клас. Ние сравнихме тяхното продуциране на реч с продуцираната реч на група български деца на същата възраст по определени критерии:

Висока КК

самостоятелност
многословност
правилност
сложност

Ниска КК

инициатива на
интервюиращия
колебания